

BESLISSING D.D. 12 JULI 2022 TEN AANZIEN VAN Y

De sanctiecommissie van de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (hierna “de FSMA”)

I. Procedure

1. Op 3 november 2021 opende de secretaris-generaal, met toepassing van artikel 56 van de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren (hierna: “WTB”), een onderzoek naar mogelijke inbreuken op artikel 27 WTB en op de verplichtingen, opgenomen in de norm van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren van 30 augustus 2007 voor permanente vorming (hierna “de Norm PV”) door Y (hierna ook “de partij” of “partij”) in de periode 2017 -2019.
2. De secretaris-generaal stuurde op 9 december 2021 haar voorlopig onderzoeksverslag van 8 december 2021, dat het relaas der feiten en de voorlopige vaststellingen met betrekking tot het onderzoek naar mogelijke inbreuken op artikelen 27, en 29, § 1, WTB en artikel 1, § 1 en artikel 5, § 3, 1° en 2°, van de Norm PV bevat, overeenkomstig artikel 56, § 1/2, WTB naar de partij. Partij heeft geen opmerkingen bij het voorlopig onderzoeksverslag kenbaar gemaakt. Het definitief onderzoeksverslag dateert van 19 januari 2022.
3. Op 28 januari 2022 stelde het comité van het college van toezicht op de bedrijfsrevisoren (hierna “het College”) partij in kennis van zijn beslissing om, met toepassing van artikel 58 WTB, een procedure voor de sanctiecommissie in te stellen die kan leiden tot de oplegging van een administratieve maatregel of een administratieve geldboete, van de grieven die door het College tegen Y in aanmerking werden genomen en van het definitief onderzoeksverslag van de secretaris-generaal. Diezelfde dag maakte het College tevens de kennisgeving van de grieven over aan de voorzitter van de sanctiecommissie van de FSMA.
4. Op 1 februari 2022 heeft de voorzitter van de sanctiecommissie met een aangetekend schrijven partij uitgenodigd om een kopie van de dossierstukken te verkrijgen. Op 9 februari 2022 heeft de voorzitter van de sanctiecommissie partij met een aangetekend schrijven kennisgegeven van de samenstelling van de zetel, van de procedurekalender en van de datum van de hoorzitting. Op 10 maart 2022 heeft de voorzitter van de sanctiecommissie partij met een aangetekend schrijven herinnerd aan de brieven van 1 februari 2022 en 9

februari 2022. Op 14 maart 2022 bezorgde het secretariaat van de sanctiecommissie een kopie van de dossierstukken aan partij.

5. Partij deelde haar schriftelijke bemerkingen op 25 maart 2022 mee. Het College legde een schriftelijke memorie neer op 19 april 2022. Partij diende geen memorie van antwoord in. Partij werd tijdens de hoorzitting van 13 mei 2022 door de sanctiecommissie gehoord. De secretaris-generaal lichtte er eerst het feitenrelaas, zoals vervat in haar definitief onderzoeksverslag, toe. Daarna lichtte de door het College aangestelde advocaat de grieven van het College toe, met inbegrip van zijn standpunt met betrekking tot de gevorderde sanctie. Vervolgens lichtte partij haar verweer toe.

II. Toepasselijke regelgeving

6. Artikel 27 WTB bepaalt:

“De bedrijfsrevisor-natuurlijk persoon zet zijn permanente vorming op continue wijze voort om zijn theoretische kennis, zijn beroepsbekwaamheden en zijn beroepsethiek op een voldoende peil te houden.”

7. Artikel 1, § 1, en artikel 5, § 1 en § 3, 1° en 2°, van de Norm PV bepalen:

“Artikel 1

§ 1. Elke revisor moet gemiddeld per jaar tenminste 40 effectieve uren aan activiteiten besteden die bijdragen tot zijn blijvende professionele ontwikkeling door het aanscherpen van zijn beroepskennis. Dit gemiddelde moet worden gehaald op basis van een tijdshorizon van drie kalenderjaren, met een absoluut minimum van 20 uren per kalenderjaar.”

Artikel 5

§ 1. Volgende activiteiten bedoeld in artikel 1, § 1, onder de in artikel 4 bedoelde vakgebieden, dragen bij tot de permanente vorming van de bedrijfsrevisor, onder voorbehoud van hun relevantie:

- 1. seminaries en studiedagen georganiseerd door het Instituut;*
- 2. seminaries en studiedagen georganiseerd door het revisorenkantoor ten behoeve van zijn bedrijfsrevisoren, na voorafgaandelijke goedkeuring van het programma door de Raad, desgevallend bij volmacht;*
- 3. seminaries en studiedagen georganiseerd door universiteiten, instellingen van hoger onderwijs, verenigingen of opleidingsdeskundigen;*
- 4. voorbereiding van lessen, voordrachten en technische publicaties;*

5. *medewerking aan congressen en technische commissies;*
6. *individuele vorming door persoonlijke studie en lectuur en opleidingen op afstand.*

§ 3. *In het jaarlijks programma van permanente vorming is het aan te bevelen voorrang te geven aan activiteiten van permanente vorming die buiten het revisorenkantoor worden georganiseerd. Bij het opstellen van zijn programma inzake permanente vorming zal de bedrijfsrevisor op driejaarlijkse basis zoals vermeld in artikel 1, trachten het volgende evenwicht in acht te nemen:*

- 1° *seminaries en studiedagen vermeld onder de punten 1, 2, 3 van § 1, vertegenwoordigen minimum 70 % van het minimum vereiste aantal uren zoals voorzien in artikel 1, hetzij minstens 84 uren op driejaarlijkse basis;*
- 2° *een minimum van acht uren per jaar (hetzij twee halve dagen) moet worden gekozen uit het door het Instituut aangeboden vormingspakket.*

8. Artikel 29, § 1, WTB bepaalt:

“Het is de bedrijfsrevisor niet toegestaan om werkzaamheden uit te oefenen of daden te stellen die onverenigbaar zijn met hetzij de waardigheid, de rechtschapenheid of de kiesheid, hetzij de onafhankelijkheid van zijn functie.”

9. Artikel 59, § 1, WTB bepaalt:

“§ 1. Onverminderd de overige maatregelen bepaald door deze wet, is de sanctiecommissie van de FSMA het bevoegde orgaan voor het opleggen van administratieve maatregelen en geldboetes bij een inbreuk op de toepasselijke wettelijke, reglementaire en normatieve bepalingen. Onverminderd de overige maatregelen waarvan sprake in deze wet, kan de sanctiecommissie van de FSMA, indien zij, overeenkomstig artikel 58 en met naleving van de procedure als bedoeld in hoofdstuk III, afdeling 5, van de wet van 2 augustus 2002, met uitzondering van de artikelen 70 en 71, een inbreuk vaststelt op de toepasselijke wettelijke, reglementaire en normatieve bepalingen, de volgende maatregelen nemen ten aanzien van de bedrijfsrevisoren en

— met betrekking tot de bepaling onder 6°, ten aanzien van een lid van het leidinggevend of bestuursorgaan van een organisatie van openbaar belang, en

— met betrekking tot de bepaling onder 8°, ten aanzien van de persoon die de beroepswerkzaamheid van bedrijfsrevisor uitoefent in België, zonder daartoe erkend te zijn:

- 1° *een waarschuwing;*

2° een berisping;

3° een openbare verklaring op de website van de FSMA, waarin de naam van de voor de inbreuk verantwoordelijke persoon en de aard van de inbreuk worden vermeld;

4° een tijdelijk verbod van maximaal drie jaar voor de bedrijfsrevisor, het geregistreerde auditkantoor of de vaste vertegenwoordiger om iedere beroepsmatige dienstverlening of bepaalde dienstverlening te verrichten;

5° een openbare verklaring dat het controleverslag niet voldoet aan de eisen van artikel 28 van de richtlijn 2006/43/EG of, in voorkomend geval, van artikel 10 van verordening (EU) nr. 537/2014;

6° een tijdelijk verbod van maximaal drie jaar voor een lid van een bedrijfsrevisorenkantoor of van een leidinggevend of bestuursorgaan van een organisatie van openbaar belang om functies in bedrijfsrevisorenkantoren of organisaties van openbaar belang te bekleden;

7° de intrekking van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor;

8° een administratieve geldboete die niet meer mag bedragen dan 2.500.000 euro voor hetzelfde feit of geheel van feiten. Wanneer de inbreuk de overtreder een vermogensvoordeel heeft opgeleverd of hem in staat heeft gesteld een verlies te vermijden, mag dit maximum worden verhoogd tot het drievoud van het bedrag van dat voordeel of dat verlies.

De tijdelijke schorsingen als bedoeld in de bepalingen onder 4° en 6° gaan in op de dag waarop die schorsing ter kennis wordt gebracht van de persoon die wordt geschorst.

Wanneer de sanctiecommissie een in de bepaling onder 4° bedoeld tijdelijk verbod oplegt aan een bedrijfsrevisor, geregistreerd auditkantoor of vaste vertegenwoordiger, die (dat) zich, op de dag van de kennisgeving van dat tijdelijke verbod, voorlopig van iedere beroepsmatige dienstverlening of van bepaalde dienstverlening onthoudt ingevolge een in artikel 57, § 1, derde lid, 3°, bedoelde aanmaning om zich voorlopig van iedere beroepsmatige dienstverlening of van bepaalde dienstverlening te onthouden, dat op grond van dezelfde feiten is uitgesproken, wordt het opgelegde tijdelijke verbod geacht te zijn ingegaan op de dag van de kennisgeving van de aanmaning om zich tijdelijk van iedere beroepsmatige dienstverlening of van bepaalde dienstverlening te onthouden.

De sanctiecommissie stelt het College in kennis van de op basis van dit artikel genomen beslissingen.”

III. Tenlasteleggingen en voorstel van sanctie vanwege het comité van het college van toezicht op de bedrijfsrevisoren

10. Het College sluit zich in zijn kennisgeving van de grieven aan bij de vaststellingen van de secretaris-generaal in haar definitief onderzoeksverslag van 19 januari 2022 ten aanzien van partij (inbreuk op artikelen 27, en 29, § 1, WTB en op artikel 1, § 1 en artikel 5, § 3, 1° en 2°, van de Norm PV).

Het onderzoeksverslag concludeert vooreerst dat partij artikel 1, § 1, en artikel 5, § 3, 1° en 2°, van de Norm PV schendt. Partij schendt volgens het onderzoeksverslag artikel 1, § 1, van de Norm PV door slechts 92 uren opleiding te volgen in de periode 2017-2019, daar waar er 120 uren vereist zijn, en door in het jaar 2019 geen opleiding te volgen, daar waar er een absoluut minimum van 20 uren opleiding per kalenderjaar wordt vereist. Partij schendt volgens het onderzoeksverslag artikel 5, § 3, 1°, van de Norm PV door slechts 24 uren opleiding in de eerste drie categorieën, bedoeld in artikel 5, § 1, van de Norm PV, te volgen tijdens de periode 2017-2019, daar waar er 84 uren vereist zijn. Partij schendt volgens het onderzoeksverslag artikel 5, § 3, 2°, van de Norm PV door slechts 16 uren opleiding bij het IBR te volgen tijdens de periode 2017-2019, daar waar er 24 uren vereist zijn.

Het concludeert vervolgens dat partij in de periode 2017-2019 een inbreuk pleegde op artikel 27 WTB door haar permanente vorming niet op continue wijze voort te zetten om haar theoretische kennis, haar beroepsbekwaamheden en haar beroepsethiek op een voldoende peil te houden.

Het besluit bovendien dat deze inbreuken op de vereiste permanente vorming tevens een inbreuk vormen op het verbod om daden te stellen die onverenigbaar zijn met de waardigheid, rechtschapenheid of kiesheid verbonden aan de functie van bedrijfsrevisor, vervat in artikel 29, § 1, WTB, aangezien de vereiste van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid onder meer inhoudt dat de bedrijfsrevisor handelt met een strikte naleving van het geldende wetgevende, reglementaire en normatieve kader (definitief onderzoeksverslag, randnummer 34). Hoge vereisten inzake kennis en vaardigheden zijn kenmerkend voor het beroep van bedrijfsrevisor, zowel om de titel te verkrijgen als om hem te behouden. Door zich niet bij te scholen op de manier die door de wetgever is voorgeschreven, ondermijnt hij het vertrouwen dat het publiek heeft in het beroep van bedrijfsrevisor en de deskundigheid die daarbij hoort.

11. Het College stelt voor om partij een administratieve geldboete op te leggen van 5.000 euro, rekening houdend met de concrete omstandigheden van de zaak, in het bijzonder: het blanco sanctieverleden van partij en de eventuele negatieve gevolgen die kunnen voortvloeien uit het opleggen van een sanctie; de ernst en duur van de inbreuk (inbreuk op verschillende door de Norm PV opgelegde niveaus gedurende een aantal jaren; geen uitzonderlijke fout, maar structurele tekortkoming); het behaalde financiële voordeel (geen

inschrijvingsgeld voor opleidingen; uren niet besteed aan permanente vorming konden worden besteed aan andere professionele en dus winstgevende activiteiten). In de kennisgeving van de grieven wordt er bovendien op gewezen dat de sanctie een afschrikwekkende werking moet hebben om te voorkomen dat in de toekomst soortgelijke inbreuken worden gepleegd. Tevens wordt er nog gewezen op de vertrouwensfunctie van de bedrijfsrevisor en het daaruit voortvloeiende strenge verwachtingspatroon.

Het College heeft geen standpunt ingenomen met betrekking tot de bekendmaking. Noch in de kennisgeving van de grieven, noch in zijn schriftelijke memorie vordert het College expliciet de nominatieve bekendmaking van de beslissing, zelfs niet door louter te verwijzen naar artikel 72, § 3, vierde lid, van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten.

IV. Feiten

12. Y is sinds ... ingeschreven in het openbaar register van de bedrijfsrevisoren, met Nederlands als gekozen taalgroep.

Sinds ... is hij geregistreerd als “tijdelijk verhinderd” om reden dat hij sinds dan een functie uitoefent als bediende binnen een commerciële onderneming en heeft hij geen enkele revisorale opdracht uitgevoerd.

13. Uit een onderzoek van het college van toezicht op de bedrijfsrevisoren in 2020 naar de naleving van de Norm PV door de bedrijfsrevisoren voor de periode 2017-2019 bleek partij de hiernavolgende vormingsuren registreerde.

Voor de jaren 2017, 2018 en 2019 werden in totaal 92 uren opleiding geregistreerd (definitief onderzoeksverslag, randnummer 5). Voor het jaar 2019 werd geen opleiding geregistreerd.

Voor de jaren 2017, 2018 en 2019 werden 24 uren seminaries en studiedagen als bedoeld in punten 1 tot 3 van de eerste paragraaf van artikel 5 van de Norm PV geregistreerd (definitief onderzoeksverslag, randnummer 5).

Voor dezelfde periode bedraagt het aantal geregistreerde uren seminaries en studiedagen georganiseerd door het IBR 16 uren.

V. Beoordeling door de sanctiecommissie

V.1. Wat betreft de grief inzake de aangevoerde schending van artikel 1, § 1, en artikel 5, § 3, 1° en 2°, van de Norm PV

14. De sanctiecommissie dient vooreerst te oordelen of partij een inbreuk heeft gepleegd op artikel 1, § 1, en artikel 5, § 3, 1° en 2°, van de Norm PV.

Daartoe moet worden bewezen,

- wat betreft de aangevoerde inbreuk op artikel 1, § 1, van de Norm PV: dat partij over een tijdshorizon van drie jaren niet minstens 120 uren heeft besteed aan permanente vorming of per kalenderjaar hier niet minstens 20 uren aan heeft besteed;
- wat betreft de aangevoerde inbreuk op artikel 5, § 3, 1°, van de Norm PV: dat partij op driejaarlijkse basis/in de periode 2017-2019 niet minstens 84 uren seminaries en studiedagen vermeld onder de punten 1, 2, 3 van artikel 5, § 1, van de Norm PV, heeft gevolgd;
- wat betreft de aangevoerde inbreuk op artikel 5, § 3, 2°, van de Norm PV: dat partij, op driejaarlijkse basis beschouwd, niet (gemiddeld) minimum acht uren per jaar opleiding bij het IBR heeft gevolgd of in totaal 24 uren voor de periode 2017-2019.

15. Het College verwijst naar de argumenten opgenomen in het definitief onderzoeksverslag. Deze argumentatie werd samengevat in de tweede alinea van randnummer 10 van deze beslissing.

16. Partij erkent voor de periode 2017-2019 niet te hebben voldaan aan de verplichtingen opgenomen in de Norm PV (*cf.* schriftelijke bemerkingen partij, pagina 2: *“Zoals blijkt uit de geregistreerde vormingsactiviteiten heb ik voor de periode 2017-2019 niet voldaan aan de verplichtingen opgenomen in de norm permanente vorming.”*).

Zij voert evenwel aan om persoonlijke redenen niet in staat te zijn geweest om aan de opleidingsverplichtingen van de Norm PV te voldoen. Deze persoonlijke redenen werden toegelicht tijdens de hoorzitting, maar niet gestaafd met een overtuigingsstuk. Daar waar in het antwoord van partij d.d. 31 oktober 2020 (stuk 4 inventaris College) slechts gewag werd gemaakt van *“omwille van persoonlijke redenen niet in staat geweest meer uren permanente opleiding te volgen in 2019”*, lichtte partij op de hoorzitting toe dat het een voorval in de privésfeer eind 2016 betrof, met impact op haar gezondheidstoestand en professioneel leven in 2018 en (escalerend) in 2019.

17. De sanctiecommissie is, op grond van de hieronder uiteengezette motieven, van oordeel dat partij een inbreuk heeft gepleegd op artikelen 1, § 1, en 5, § 3, 1° en 2°, van de Norm PV.

De sanctiecommissie heeft begrip voor de persoonlijke situatie van partij (*“moeilijkheden waardoor zijn hoofd niet stond naar het volgen van opleiding”*, zoals partij het formuleerde op de hoorzitting), maar is, anderzijds, van oordeel dat de door partij aangehaalde persoonlijke redenen niet van aard zijn om de tekortkomingen aan de vereisten uren opleiding zoals bepaald in artikelen 1, § 1, en 5, § 3, 1° en 2°, van de Norm PV, te kunnen verschonen. Gelet op het belang van de permanente vorming van wie de titel van bedrijfsrevisor voert, zowel om te verzekeren dat deze personen in staat blijven om te beantwoorden aan de rechtmatige verwachtingen van hun cliënten (inclusief de onderneming

waar zij desgevallend werken als tijdelijk verhinderd bedrijfsrevisor) inzake beroepsbekwaamheid, als ter versterking van de geloofwaardigheid van het beroep en ter bescherming van het algemeen belang, kan niet lichtvaardig worden aanvaard dat een bedrijfsrevisor (ook al is hij tijdelijk verhinderd en oefent hij het beroep niet daadwerkelijk uit) in de onmogelijkheid verkeert om de vereiste uren permanente opleiding te volgen. Bij gebreke van enig stavingsstuk met betrekking tot de aangevoerde persoonlijke redenen (bijvoorbeeld een medisch attest van volledige werkonbekwaamheid) waaruit dergelijke onmogelijkheid blijkt, wordt van een bedrijfsrevisor verwacht dat hij de minimaal vereiste opleidingsuren (onder meer 8 uren IBR-opleiding per jaar) in de, door de Norm PV, bepaalde categorieën en tijdshorizon, volgt, ook wanneer dit om persoonlijke redenen meer moeite kost dan normaal of vergeet dat hij bepaalde gevoelens aan de kant schuift om twee keer een halve dag per jaar een IBR-opleiding bij te wonen.

Vervolgens dient dan te worden beoordeeld of partij kan worden verweten op driejaarlijkse basis, in de periode 2017-2019, niet minstens 120 uren te hebben besteed aan permanente vorming of per kalenderjaar hier niet minstens 20 uren aan te hebben besteed. Uit het overzicht van de door partij in de periode 2017-2019 gevolgde permanente vorming, zoals opgenomen in randnummer 5 van het definitief onderzoeksverslag en door partij niet betwist, blijkt dat, op driejaarlijkse basis, slechts 92 vormingsuren tijdig werden geregistreerd, hetgeen minder is dan het verplichte minimum van 120 uren. Bovendien werd in het jaar 2019 geen opleiding tijdig geregistreerd, waardoor vaststaat dat in 2019 evenmin het absolute minimum van 20 uren vorming werd gehaald. Zelfs indien rekening zou kunnen worden gehouden met de door partij, in het kader van haar verweer, nog aangehaalde vormingsattesten voor het jaar 2019 (2 uren overeenkomstig het op 31 oktober 2020 aan het College overgemaakte vormingsattest en nog eens 13 uren overeenkomstig de e-mails van opleidingsdeskundigen die als bijlagen werden gehecht aan de schriftelijke bemerkingen), wordt geen van beide drempels (120 uren opleiding voor de periode 2017-2019, 20 uren opleiding in 2019) gehaald. Hierboven werd reeds gargumenteerd dat de aangevoerde persoonlijke redenen niet van aard zijn om deze tekortkomingen te verschonen. Derhalve staat vast dat partij in de periode 2017-2019 een (dubbele) inbreuk heeft gepleegd op artikel 1, § 1, van de Norm PV.

Vervolgens dient te worden beoordeeld of partij kan worden verweten dat zij op driejaarlijkse basis, in de periode 2017-2019, niet minstens 84 uren seminars en studiedagen vermeld onder de punten 1, 2, 3 van artikel 5, § 1, van de Norm PV, heeft gevolgd. Uit het overzicht van de door partij in de periode 2017-2019 gevolgde permanente vorming, zoals opgenomen in randnummer 5 van het definitief onderzoeksverslag en door partij niet betwist, blijkt dat, op driejaarlijkse basis, slechts 24 vormingsuren in de eerste drie categorieën van artikel 5, § 1, van de Norm PV tijdig werden geregistreerd. Zelfs indien voormelde 15 uren niet tijdig geregistreeerde opleiding voor het jaar 2019 als categorie of punt 3 opleidingen in de zin van artikel 5, § 1, van de Norm PV hieraan zouden kunnen worden toegevoegd, dan nog wordt de drempel van 84

uren niet bereikt. Hierboven werd reeds geargumenteed dat de aangevoerde persoonlijke redenen niet van aard zijn om deze tekortkomingen te verschonen. Derhalve staat vast dat partij in de periode 2017-2019 een inbreuk heeft gepleegd op artikel 5, § 3, 1°, van de Norm PV.

Tot slot dient te worden beoordeeld of partij kan worden verweten dat zij op driejaarlijkse basis beschouwd, in de periode 2017-2019, niet (gemiddeld) minimum acht uren per jaar opleiding bij het IBR heeft gevolgd of in totaal 24 uren voor de periode 2017-2019, en zich derhalve schuldig maakte aan een inbreuk op artikel 5, § 3, 2°, van de Norm PV. Het staat vast en wordt niet betwist dat partij slechts 16 uren IBR-opleiding heeft gevolgd, 8 uren geregistreerd in 2017 en 8 uren geregistreerd in 2018. Hierboven werd reeds geargumenteed dat de aangevoerde persoonlijke redenen niet van aard zijn om deze tekortkoming te verschonen. Derhalve staat vast dat partij in de periode 2017-2019 een inbreuk heeft gepleegd op artikel 5, § 3, 2°, van de Norm PV.

V.2. Wat betreft de grief inzake de aangevoerde schending van artikel 27 WTB

18. De sanctiecommissie dient vervolgens te oordelen of partij een inbreuk heeft gepleegd op artikel 27 WTB.
19. Het College voert aan dat partij in de periode 2017-2019 een inbreuk pleegde op artikel 27 van de WTB door haar permanente vorming niet op continue wijze voort te zetten om haar theoretische kennis, haar beroepsbekwaamheden en haar beroepsethiek op een voldoende peil te houden.
20. Partij voert geen specifiek verweer op dit punt. Er kan worden volstaan met een verwijzing naar hetgeen hoger werd uiteengezet in randnummer 16 van deze beslissing.
21. De sanctiecommissie is van oordeel dat partij een inbreuk heeft gepleegd op artikel 27 WTB.

Zij is van oordeel dat zulks voortvloeit uit de onder V.1. van deze beslissing vastgestelde inbreuken op artikelen 1, § 1, en 5, § 3, 1° en 2°, van de Norm PV. Indien de bedrijfsrevisor kan worden verweten dat hij een inbreuk heeft gepleegd op bepalingen van de Norm PV die een minimum aantal, in onderscheiden categorieën, te volgen uren permanente vorming verplicht stellen, dan staat tevens vast dat hij zijn permanente vorming niet op continue wijze heeft voortgezet om zijn theoretische kennis, beroepsbekwaamheden en beroepsethiek op een voldoende peil te houden. Indien een verplicht minimum in een bepaalde categorie gedurende een bepaalde periode niet werd bereikt, dan staat meteen vast dat de voortgezette permanente vorming tekort is geschoten om te voldoen aan het in artikel 27 WTB beoogde voldoende peil.

Doordat partij kan worden verweten niet de vereiste 24 uren IBR-opleiding te hebben gevolgd in de periode 2017-2019, schendt zij tevens artikel 27 WTB. Evenzo schendt zij dit artikel doordat haar kan worden verweten over de periode 2017-2019 niet het minimaal verplichte aantal uren (84 uren) seminars en studiedagen vermeld onder de punten 1, 2, 3 van artikel 5, § 1, van de Norm PV te hebben gevolgd en niet in totaal minstens 120 uren opleiding te hebben gevolgd. Zij schendt tot slot artikel 27 WTB door niet in 2019 minstens 20 uren opleiding te hebben gevolgd.

Hierboven werd reeds geargumenteed dat de aangevoerde persoonlijke redenen niet van aard zijn om deze tekortkoming te verschonen.

Derhalve staat vast dat partij een verwijtbare inbreuk heeft gepleegd op artikel 27 WTB.

V.3. Wat betreft de grief inzake de aangevoerde schending van artikel 29, § 1, WTB

22. De sanctiecommissie dient vervolgens te oordelen of partij haar verplichting tot waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid, zoals vastgelegd in artikel 29, § 1, WTB, heeft geschonden.
23. Het College verwijst naar de argumentatie vervat in het definitief onderzoeksverslag van de secretaris-generaal. Hierin wordt aangevoerd dat de schending van de essentiële kernwaarden: waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid, neergelegd in artikel 29, § 1, WTB, onmiddellijk voortvloeit uit de inbreuken op de vereiste permanente vorming aangezien de verplichting inzake waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid een strikte naleving van het geldende wetgevende, reglementaire en normatieve kader (inclusief de geschonden bepalingen van het Norm PV) vereist. Volgens het College schendt de bedrijfsrevisor het vertrouwen in zijn beroep en functie, zowel van derden, als van cliënten en van het College, door zijn verplichtingen inzake permanente vorming niet na te leven.
24. Ook op dit punt voert partij geen uitvoerig verweer. In haar schriftelijke bemerkingen benadrukt zij, als tijdelijk verhinderde bedrijfsrevisor, sinds ... geen enkele revisorale opdracht te hebben uitgevoerd. Tevens betwist zij de kwalificatie van de tekortkoming door het College als structureel. Zij is van oordeel dat het niet voldoen aan de vereisten inzake permanente vorming eerder uitzonderlijk van aard is.
25. De sanctiecommissie is van oordeel dat partij een inbreuk heeft gepleegd op artikel 29, § 1, WTB.

Niet iedere inbreuk op een toepasselijke bepaling van het geldende wetgevende, reglementaire en normatieve kader of miskennis van een voorschrift inzake de uitoefening van het beroep van bedrijfsrevisor resulteert noodzakelijk in een inbreuk op de verplichting tot waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid. Het niet naleven van artikelen 1, § 1, en 5, § 3, 1° en 2°, van de Norm PV en van artikel 27 WTB, kwalificeert niet *ipso facto* als

een daad die onverenigbaar is met de, op grond van art. 29, § 1, WTB, vereiste waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid.

In casu is de sanctiecommissie evenwel van oordeel dat partij zich, in haar hoedanigheid van bedrijfsrevisor met jarenlange ervaring (ingeschreven sinds ...), bewust moet zijn geweest (wist of behoorde te weten) dat zij haar verplichtingen inzake permanente vorming schond door kennelijk onvoldoende uren permanente vorming te volgen in de periode 2017-2019. De sanctiecommissie treedt het College dan ook bij dat de tekortkomingen inzake permanente vorming niet als “uitzonderlijk van aard” kunnen worden beschouwd. Zelfs indien het niet bewezen zou worden geacht dat de tekortkoming “structureel” is of dat er sprake zou zijn van “een algemene onwil om de nodige opleiding te volgen”, dan nog staat vast dat er verschillende inbreuken werden gepleegd op verschillende bepalingen van de Norm PV en op artikel 27 WTB in de periode 2017-2019.

De sanctiecommissie treedt verder het College bij dat de bedrijfsrevisor die zijn permanente vorming niet op continue wijze voortzet om zijn theoretische kennis, zijn beroepsbekwaamheden en zijn beroepsethiek op een voldoende peil te houden, het vertrouwen van het publiek in het beroep van bedrijfsrevisor en de deskundigheid die daarbij hoort, schendt. De permanente vorming staat immers borg voor de hoge kwaliteit van de dienstverlening van de persoon die de titel van bedrijfsrevisor draagt. Daarnaast beoogt de permanente vorming ook de geloofwaardigheid van het beroep te versterken en het algemeen belang te beschermen. Daarbij is het van geen belang of de bedrijfsrevisor al dan niet tijdelijk verhinderd is aangezien de verplichtingen inzake permanente vorming ook gelden voor tijdelijk verhinderde bedrijfsrevisoren.

Door de laakbare intentionele gedraging van partij, die erin bestaat jarenlang (in de periode 2017-2019) kennelijk onvoldoende uren permanente vorming te volgen, terwijl zij zich, gelet op haar jarenlange ervaring als bedrijfsrevisor, hiervan bewust diende te zijn, heeft zij de vertrouwensfunctie van de bedrijfsrevisor beschaamd, en derhalve artikel 29, § 1, WTB, minstens de plicht tot waardigheid, zoals omschreven in de eerste alinea van randnummer 33 van het definitief onderzoeksverslag, geschonden.

V.4. Besluit

26. De sanctiecommissie besluit, op grond van de motieven zoals hoger uiteengezet in V.1., V.2., en V.3. dat Y een inbreuk heeft gepleegd op artikelen 1, § 1, en 5, § 3, 1° en 2°, van de Norm PV, en op artikelen 27 en 29, § 1, WTB.

VI. Op te leggen sanctie

27. Overeenkomstig artikel 59 WTB kan de sanctiecommissie van de FSMA indien zij, overeenkomstig artikel 58 en met naleving van de procedure als bedoeld in hoofdstuk III, afdeling 5, van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten, met uitzondering van de artikelen 70 en 71, een inbreuk vaststelt op de toepasselijke wettelijke, reglementaire en normatieve bepalingen, de volgende maatregelen nemen ten aanzien van de bedrijfsrevisoren: een waarschuwing, een berisping, een openbare verklaring op de website van de FSMA, waarin de naam van de voor de inbreuk verantwoordelijke persoon en de aard van de inbreuk worden vermeld, een tijdelijk verbod van maximaal drie jaar voor de bedrijfsrevisor, het geregistreerde auditkantoor of de vaste vertegenwoordiger om iedere beroepsmatige dienstverlening of bepaalde dienstverlening te verrichten, een openbare verklaring dat het controleverslag niet voldoet aan de eisen van artikel 28 van de richtlijn 2006/43/EG of, in voorkomend geval, van artikel 10 van verordening (EU) nr. 537/2014, een tijdelijk verbod van maximaal drie jaar voor een lid van een bedrijfsrevisorenkantoor of van een leidinggevend of bestuursorgaan van een organisatie van openbaar belang om functies in bedrijfsrevisorenkantoren of organisaties van openbaar belang te bekleden, de intrekking van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor, een administratieve geldboete die niet meer mag bedragen dan 2.500.000 euro voor hetzelfde feit of geheel van feiten. Wanneer de inbreuk de overtreder een vermogensvoordeel heeft opgeleverd of hem in staat heeft gesteld een verlies te vermijden, mag dit maximum worden verhoogd tot het drievoud van het bedrag van dat voordeel of dat verlies.

Overeenkomstig artikel 72, § 3, eerste lid, van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten dient de sanctiecommissie bij het bepalen van de administratieve maatregelen en geldboetes als bedoeld in artikel 59 WTB rekening te houden met alle relevante omstandigheden. Met toepassing van het proportionaliteitsbeginsel dient het bedrag van de geldboete die de FSMA kan opleggen, te worden bepaald rekening houdend met de ernst van de feiten en de subjectieve schuld van de partij.

28. Het College stelt voor, zoals reeds aangegeven in randnummer 11 van deze beslissing, om Y een administratieve geldboete op te leggen van 5.000 euro, rekening houdend met de concrete omstandigheden van de zaak, in het bijzonder: het blanco sanctieverleden van partij en de eventuele negatieve gevolgen die kunnen voortvloeien uit het opleggen van een sanctie; de ernst en duur van de inbreuk (inbreuk op verschillende door de Norm PV opgelegde niveaus gedurende een aantal jaren, geen uitzonderlijke fout, maar structurele tekortkoming); het behaalde financiële voordeel (geen inschrijvingsgeld voor opleidingen; uren niet besteed aan permanente vorming konden worden besteed aan andere professionele en dus winstgevende activiteiten). In de kennisgeving van de grieven wordt er bovendien op gewezen dat de sanctie een

afschrikwekkende werking moet hebben om te voorkomen dat in de toekomst soortgelijke inbreuken worden gepleegd. Tevens wordt er nog gewezen op de vertrouwensfunctie van de bedrijfsrevisor en het daaruit voortvloeiende strenge verwachtingspatroon.

29. Partij is van oordeel dat de door het College voorgestelde sanctie niet proportioneel is. Zij is van oordeel dat de voorgestelde sanctie te weinig rekenschap geeft van haar blanco sanctieverleden en te weinig rekening houdt met de door partij op de hoorzitting toegelichte persoonlijke redenen die het volgen van opleiding onmogelijk maakten of minstens bemoeilijkten. Zij betwist verder, zoals reeds hoger aangegeven, dat haar tekortkoming aan de opleidingsvereisten structureel zou zijn of dat er sprake zou zijn van een algemene onwil om opleiding te volgen, hetgeen eveneens zou moeten resulteren in een lagere strafmaat. Bovendien voert zij aan dat de veronderstelling van het College inzake het behaalde financiële voordeel niet overeenstemt met haar persoonlijke situatie. Volgens partij zou met dit element dan ook geen rekening mogen worden gehouden bij het bepalen van de strafmaat.
30. De sanctiecommissie legt Y een geldboete op van 5.000 euro.

De sanctiecommissie stelt vast dat er geen betwisting is over het bestaan van volgend, voor partij, gunstig element bij het vaststellen van de strafmaat: haar blanco sanctieverleden, waarbij er in het bijzonder op wordt gewezen dat zij sedert ... reeds is ingeschreven in het openbaar register der bedrijfsrevisoren. Zij ziet niet in waarop partij zich baseert om te beweren dat het College deze omstandigheid te weinig zou hebben laten doorwegen bij het voorstellen van de sanctie. In de kennisgeving van de grieven wordt immers uitdrukkelijk vermeld: *“Het College houdt bij het voorstellen van de sanctie uiteraard rekening met het feit dat u over een blanco sanctieverleden beschikt en de eventuele negatieve gevolgen die kunnen voortvloeien uit het opleggen van een sanctie.”* De hoogte van de voorgestelde administratieve geldboete is ook niet van aard om hiermee te strijden.

De sanctiecommissie weerhoudt als gunstig element tevens dat er geen sprake is van een vermogensnadeel voor derden, hetgeen ook kan worden afgeleid uit de verklaring van partij sinds ... geen enkele revisorale opdracht te hebben uitgevoerd. Uit het overzicht van de gevolgde opleiding in 2020-2022 kan tevens worden afgeleid dat partij inspanningen levert om een herhaling van de inbreuk in de toekomst te vermijden.

De verantwoordelijkheid van Y voor de begane inbreuken staat vast. Een bedrijfsrevisor kan niet ongestraft jarenlang zijn verplichtingen inzake permanente vorming negeren. Zoals hierboven reeds uiteengezet (randnummer 25, derde alinea van deze beslissing) werd kennelijk onvoldoende permanente vorming gevolgd gedurende verschillende jaren. Om dezelfde redenen (*supra*, randnummer 17, tweede alinea van deze beslissing) waarom de door partij aangehaalde persoonlijke redenen niet kunnen worden

aanvaard om de inbreuken te verschonen, zijn zij ook niet van aard om te worden aangemerkt als gunstig element bij het bepalen van de strafmaat. Bij gebreke aan enig overtuigend stavingsstuk (bijvoorbeeld een attest van volkomen werkonbewaamheid) zijn zij niet van aard de verantwoordelijkheid van partij te verminderen. Het belang van de permanente vorming om het vertrouwen van het publiek te waarborgen, de geloofwaardigheid van het beroep te versterken en het algemeen belang te beschermen, dient zwaarder door te wegen dan problemen in het privéleven van de bedrijfsrevisor. Problemen in het privéleven kunnen de bedrijfsrevisor niet lichtvaardig ontslaan van zijn verplichting om het minimum vereiste aantal opleidingsuren in bepaalde categorieën over een bepaalde tijdshorizon te volgen. Gelet op de doelstellingen van algemeen belang die bij het naleven van de verplichtingen inzake permanente vorming op het spel staan, kan van een bedrijfsrevisor immers worden verwacht dat hij zich over zijn problemen in de privé sfeer zet om toch ten minste de minimaal voorgeschreven uren opleiding bij te wonen.

Voor de ernst en de duur van de inbreuken volstaat de vaststelling dat er verschillende inbreuken werden gepleegd op verschillende bepalingen van de Norm PV en op artikel 27 WTB in de periode 2017-2019. Dat volstaat om de bewering van partij dat de tekortkoming eerder uitzonderlijk van aard zou zijn, te weerleggen. Vagere kwalificaties als “structureel” of “algemene onwil” voegen daar niets aan toe. De sanctiecommissie treedt partij bij dat een algemene onwil om opleiding te volgen, gelet op de toegelichte persoonlijke situatie, niet is aangetoond. Zulks doet echter geen afbreuk aan de ernst en duur van de vastgestelde inbreuken, die niet slechts een uitzonderlijke tekortkoming betreffen.

De sanctiecommissie volgt het College dat het vaststaat dat partij een financieel voordeel (ofschoon niet begroot) putte uit de inbreuken op de verplichtingen inzake permanente vorming aangezien de uren niet besteed aan permanente vorming konden worden besteed aan andere professionele en dus winstgevendende activiteiten en doordat partij de kosten verbonden aan permanente vorming kon vermijden. Bij gebreke aan een overtuigend stavingsstuk voor de bewering dat zulks niet zou stroken met “de feitelijke situatie van partij” (bijvoorbeeld een medisch attest van werkonbekwaamheid), kan hiermee geen rekening worden gehouden.

De sanctiecommissie treedt het College ook bij dat de sanctie een voldoende ontradend effect moet hebben.

Gelet op zijn huidige job als “...”, mag ervan worden uitgegaan dat de opgelegde boete zijn financiële draagkracht niet te boven gaat.

Gelet op het bestaan van een financieel voordeel is een sanctie met louter moreel effect, zoals een waarschuwing of een berisping, niet gepast. Gelet op de hierboven opgesomde elementen (gunstige en verzwarende) zou de lichtste straf (de waarschuwing) trouwens niet volstaan. De aangewezen sanctie bestaat in het opleggen van een administratieve geldboete waarbij de hoogte van de opgelegde boete wordt bepaald rekening houdend met alle relevante (gunstige en bezwarende), bewezen geachte elementen, hierboven opgesomd.

Op grond van al deze elementen acht de sanctiecommissie een administratieve geldboete van 5.000 euro in hoofde van Y, gepast.

VII. Bekendmaking

31. Overeenkomstig artikel 72, § 3, vierde lid, van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten worden de beslissingen van de sanctiecommissie in beginsel nominatief bekendgemaakt op de website van de FSMA. De sanctiecommissie kan deze bekendmaking uitstellen of tot de anonieme bekendmaking overgaan indien de nominatieve bekendmaking een onevenredig nadeel dreigt te berokkenen aan de betrokken personen of een lopend onderzoek of de stabiliteit van het financieel systeem of de financiële markten in gevaar zou brengen. Zij kan tevens beslissen tot niet-bekendmaking indien uitstel van bekendmaking of anonieme bekendmaking als onvoldoende worden beschouwd om te waarborgen dat de stabiliteit van het financieel systeem of de financiële markten niet in gevaar wordt gebracht, of om de evenredigheid te waarborgen van de bekendmaking in geval van een beslissing die wordt geacht van geringere betekenis te zijn.
32. Het College noch partij heeft standpunt ingenomen over de bekendmaking van de beslissing.
33. De sanctiecommissie ziet geen reden om haar beslissing met betrekking tot de hierboven vastgestelde inbreuken en de daarvoor gepaste sanctie niet op de normale wijze bekend te maken en aldus tot diens ontradend effect bij te dragen. Er is geen sprake van een gevaar voor een lopend onderzoek of voor de stabiliteit van het financieel systeem of de financiële markten. De nominatieve bekendmaking is evenmin van die aard onevenredig nadeel te veroorzaken. De eventuele nadelige impact op het professionele leven van Y indien bekend wordt gemaakt dat hij inbreuken heeft gepleegd op de verplichtingen inzake permanente vorming en waardigheid, is een normaal gevolg van de wettelijke, in regel voorziene bekendmaking, in lijn met de vastgestelde inbreuk. De nominatieve bekendmaking kan echter beperkt blijven tot zes maanden teneinde de evenredigheid van de bekendmaking te verzekeren. Ook de namen en gegevens die derden betreffen, dienen te worden weggelaten om hun anonimiteit te vrijwaren en hun legitieme belangen niet te schaden.

Beslissing

34. De sanctiecommissie,
samengesteld uit de personen die deze beslissing ondertekenen,
beslist om deze redenen, na deliberatie,
- 1° vast te stellen dat Y een inbreuk heeft gepleegd op artikelen 1, § 1, en 5, § 3, 1° en 2°, van de Norm PV en op artikelen 27 en 29, § 1, WTB;
 - 2° met toepassing van artikel 59, § 1, WTB, en van artikel 72, § 3, van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten, aan Y een administratieve geldboete van 5.000 euro op te leggen;
 - 3° met toepassing van artikel 72, § 3, vierde en zesde lid, van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten, de beslissing nominatief bekend te maken op de website van de FSMA, met weglating van de namen en gegevens van in deze beslissing vermelde derden teneinde hun anonimiteit te vrijwaren en hun legitieme belangen niet te schaden; met dien verstande dat na verloop van zes maanden de bekendmaking anoniem zal zijn.

Brussel, 12 juli 2022

Michel ROZIE

Kristof STOUTHUYSEN

Erwin FRANCIS